

POPULÁRNE KROKY PROBLÉMY LEN PREHLBUJÚ

Foto: archiv

■ **Niekoľko rokov zaznievajú z úst podnikateľov kritické slová o kvalite slovenského podnikateľského prostredia. Časté zmeny v legislatíve, jej neúplnosť, zmeny daňových a iných zákonov sú brzdou rozvoja. Aké je podnikateľské prostredie teraz?**

Podnikateľská aliancia Slovenska vznikla preto, aby sme sa my sami, úspešní a zodpovední podnikatelia, manažéri, v spolupráci s tretím sektorom pričínili o skvalitňovanie podnikateľského prostredia na Slovensku. Pri vzniku PAS bola klíma na podnikanie niekde na začiatku cesty úrovne vyspelých krajín. Skutočné podmienky na rozvoj, ak nerátam revolučné reformy krátko po roku 1989, sa u nás začali vytvárať so značným oneskorením, v podstate od roku 1998. Vláda sa podujala zaoberať názormi priamo zainteresovaných. Pri rozhodnutiach zvažovala, čo vplyva na rozvoj podnikateľského prostredia a čo ho deformuje. To však vôbec neznamená, že dnes už je jeho úroveň dostatočná. V medzinárodnom hodnotení Svetového ekonomického fóra je Slovensko na 37. mieste, malo by byť ešte vyššie.

Podarilo sa uskutočniť viaceré reformy, najmä v daňovom systéme a na trhu práce, ktoré našťastovali skvalitňovanie podnikateľského prostredia, zdravý hospodársky rast, znižovanie nezamestnanosti a napokon zvyšovanie životnej úrovne ľudí. Ale v zlepšovaní podnikateľského prostredia treba stále pokračovať. To je z hľadiska rozvoja Slovenska kľúčové.

■ **O čo sa pri tomto konštatovaní opierate?**

Vychádzam z výsledkov Indexu podnikateľského prostredia, prostredníctvom ktorého štvrtročne monitorujeme rozhodujúce prvky ovplyvňujúce podnikanie, napríklad daňovú legislatívu, funkčnosť súdnictva, stabilitu cien a meny, ale tiež korupciu a funkčnosť politického systému v štáte. Už nedotiahnutie reforiem predchádzajúcej vlády do konca, myslím aj na zdravotníctvo, školstvo

a ďalšie predsavzatia z jej programového vyhlásenia, sa odzrkadlili na stagnovaní indexu v prvej polovici vlaňajška. V druhej polovici roka už prišiel pokles, v závere sa index znížil na rovnakú úroveň, akú dosahoval vo 4. štvrtroku 2005, čo bolo 125 bodov. Tieto merania robíme šiesty rok, ide o prvý pohyb smerom nadol.

■ **V čom spočívajú príčiny?**

Napriek nedotiahnutiu všetkých zámerov bol vplyv kľúčových reforiem na podnikateľské prostredie jednoznačne pozitívny. Horšie je, že v druhej polovici minulého roka sa význam vykonaných reforiem začal spochybňovať. Už toto spochybňovanie sa prejavilo na znížení hodnoty Indexu podnikateľského prostredia. Išlo o prejav istej nedôvery respondentov, cítili sa byť vo svojej činnosti čiastočne ohrození. Dnes už nejde len o spochybňovanie reforiem, ale protireformné kroky. Rovná daň nie je celkom rovná, štát viac reguluje, negatívne sa majú meniť pravidlá na trhu práce. Spokojnosť s kvalitou podnikateľského prostredia klesne. Reálny stav vyhodnocujeme s istým oneskorením, a tak sa spomenuté zásahy možno naplno prejavia až v roku 2008. Už teraz tu sú isté symptómy.

■ **Počúvajú vláda a zodpovední politici vaše varovania?**

Je prirodzené, že sociálnodemokratická vláda viac kooperuje so zamestnancami než so zamestnávateľmi. Otázne je, či pod zamestnancami máme rozumieť len odbory. Nepovažujem za správne, že odbory sú zahľadené do seba a privlastňujú si právo hovoriť za všetkých zamestnancov. Kde zostal dialóg so širokou občianskou spoločnosťou? Najlepšou zárukou dobrých podmienok pre ľudí práce je skvalitňovanie podnikateľského prostredia, zvyšovanie konkurencie a znižovanie nezamestnanosti. Vláda by si mala uvedomiť tieto následnosti. Chceme s ňou diskutovať, aby zo zlepšovania podnikateľského prostredia mali úžitok všetci, vrátane zamestnancov.

V dialógu odborárov s vládou sociálnodemokratickou mocou je politika prítomná aj inde v Európskej únii. No diskusia medzi zástupcami zamestnancov, občianskej spoločnosti a zamestnávateľov funguje nepretržite a v tomto duchu sa formujú názory všetkých zúčastnených strán. A dohoda sa predkladá vláde. U nás to tak nie je.

■ **Aj to je dôvod nesúhlasu s predloženým návrhom novely Zákonníka práce?**

Prijatie zatiaľ platného zákonníka bolo výsledkom uvedenia si minulej vlády, aká nevyhnutná je flexibilita pre obe strany, aby štát mohol bojovať s veľkou nezamestnanosťou a súčasne zrýchľovať tempo ekonomického rastu, priťahovať zahraničné investície a vytvárať nové pracovné miesta. Prijatím súčasného Zákonníka práce Slovensko v predstihu naplnilo požiadavku Európskej komisie reformovať národné pracovné kódexy. Dnes to odporúča Lisabonská stratégia každej členskej krajiny, ktorá tak ešte neurobila. A terajšia slovenská vláda chce zmenu súčasného stavu?

■ **Aké poznatky máte v tomto ohľade z pozície radcu – člena Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru v Bruseli?**

Únia prostredníctvom Kokovej správy vyzýva členské štáty a sociálnych partnerov, aby prehodnotili a prispôbili úroveň flexibility v štandardných dohodách – zmluvné podmienky, organizáciu pracovného času, samotný pracovný čas, mechanizmy na stanovenie miezd a mobilitu pracovníkov. Ako vzor nového modelu pracovného trhu slúži Dánsko. Tam tzv. model flexikurity prináša väčšiu mobilitu medzi zamestnaniami spojenú s aktívnymi sociálnymi opatreniami. Spolu s minimálnou ochranou pred prepustením z práce viedli aktívne opatrenia trhu práce k vysokej mobilite medzi zamestnaniami. Dánski zamestnanci sa na rozdiel od svojich kolegov v iných štátoch s vysokou ochranou zamestnancov cítia veľmi bezpečne.

■ **Ohrozia pripravované zmeny Zákonníka práce pracovný trh a rast ekonomického rozvoja?**

Každá zmena, ktorá prináša obmedzenia pre zamestnávateľa alebo zamestnanca, teda znižujúca flexibilitu trhu práce, bude v neprospech všetkých zúčastnených. Podľa prieskumu PAS novela zákonníka práce zvýši podnikom náklady o 2,75 % a zníži zamestnanosť o 0,16 %.

Už dnes vznikajú isté problémy u niektorých zahraničných investorov. Ale ak prejde pripravovaná novela, o niekoľko rokov sa naša ekonomika môže ocitnúť v staronových problémoch. Protireformné kroky môžu mať pre krajinu veľmi negatívne dôsledky. ■